

Prologas

Man nereikėjo pažvelgti į savo ranką, kad pamatyčiau, jog iš baimės taip suleidau nagus į delną, kad liko pusmėnulio žymės. O gal iš nevilties? Ar pavydo? Ar tiesiog sustingau priblokšta, kad vėl į jį žiūriu, pirštinės nepridengta oda vėl jaučiu jo rankos prisilietimą. O dangau, turėjau pasislėpti! Negaliu išsiduoti, taip ilgai ir taip giliai viduje slėpusi mūsų paslaptį. Nusiramink, padrašinau save, elkis kaip įprastai.

Neklusniomis kojomis, kone svirduliuodama, nuėjau šalin, įsakmiai paliepusi sau negrižtelėti per petį, nors mintys pakriko, kūnas išdavikiškai tirtėjo kaip vėlyvi rudeniniai lapai, iš paskutiniųjų kabindamiesi šakų. Už plataus ažuolo išvydau geležinį suolelį, mane traukė jo masyvumas, gal prisėdusi atgausiu pusiausvyrą. Bankininkas, kuris šiuo metu kažką karštai dėstė mano vyrui, pats to nežinodamas tapo mano sąjungininku ir apsaugojo nuo nepakeliamos gėdos. Dabar jie abu atrodo visiškai įsitraukę į pokalbį, tačiau mano brangusis vyras ilgai nepaliks manęs vienos.

Kažin, ar jis pamatė mano sąmyšį, ar man pavyko paslėpti kaltės ženklus? Prieš kelias minutes buvau tokia sukręsta, kad teįstengiau kvėpuoti. Kad ir kokia atsitiktinumų virtinė jį šiandien pas mane atvedė, tai sukėlė vien skausmą, kuris apnuogino sielą.

Vis bandžiau save įtikinti, kad jei tik būtume pasukę pasivaikščioti į Kensingtono sodus, o ne Haid Parką, šis skausmingas virpantis mano „aš“ niekada nebūtų vėl išvydęs pasaulio. Jovas švelniai spyrėsi eiti čia, sakė norįs permainų, bet dabar gailiuosi matydama, kiek man – mums – kainavo jo sprendimas... Prisiminiau, kaip atsisakinėjau: nenoromis, dvejodama, skausmingai mandagiai. Nieko neatsakiau, jam ištarus, kad manęs ilgisi. Jis pastebėjo. Ir man atleido. Keistas pokalbis įkai-tino man skruostus; kiek jis truko – minutes ar tik sekundes? Regis, sudilo ir papildėjo daug mėnesių, kol dar kartą pamačiusi Saksoną Vikerį įstengiau atgauti kvapą.

Ar blogai mylėti du vyrus, kaip aš myliu? Norėčiau persiplėšti į dvi dalis ir gyventi du atskirus gyvenimus, tačiau tai tikrų tikriausias kelias į beprotybę.

Ir aš pasirinkau, nors neturėjau iš ko rinktis.

Vis dėlto ilgesys nedingo. Jis liko ir džiugiai mane baudė atslūgdamas tingiai, pamažu, – tarsi visą dieną, nuo ryto ligi vakaro, skaičiuotų tiksincias kiekvienos minutės sekundes. Jausdamasi kalta pamesdavau laiką, spoksodavau pro mūsų namo langą it vildamasi horizonte rasti atsakymą. Dingojosi, kad su kiekviena diena širdis plaka truputėlį lėčiau, lyg to žmogaus nebuvimas būtų tapęs mano gyvenimo metronomu. Manoji akademinė patirtis bylojo, kad ši našta ilgainiui lengvės, o kol kas nematoma žaizda kasdien pūliavo savo širdgėla ir turėjau labai pasistengti, kad mano skausmo niekas nepamatytų, nes tai labai nuliūdintų brangųjį vyrą, vertą vien meilės ir laimės.

– Brangioji, – atsklido mielas pažįstamas balsas.

– Klausau, brangusis, – skubiai atsiliepiu, gal kiek per karštai, stengdamasi nuslėpti baimę būti perprasta.

– Ralfui reikia šiek tiek pagalbos, mano meile. Noriu paklausti...

Man nereikėjo paaiškinimų, džiaugiausi turėdama dar kelias minutes atsipeikėti.

– Eik, – pasakiau ir išties nuoširdžiai, meiliai nusišypsojau.

– Užtruksiu dvidešimt minučių... ne daugiau, – kalbėjo jis. – Pažadėjau su juo išgerti puodelį arbatos prie kiosko. Aišku, nelabai to noriu, bet jam reikia patarimo.

– Jis tikrai atrodo sunerimęs, tad padėk kuo gali. Lauksiu tavęs čia po dvidešimt minučių, – atsakiau pati nustebusi, kad kalbu taip nerūpestingai.

Jis pabučiavo man ranką.

– Ačiū tau. Ir nuo Ralfo, – nususuko ir nužingsniavo su bankininku link nedidelio kavos kiosko parke.

Gavau progą atitokti. Turėjau suimti save į rankas, numalšinti liūdesį, surinkti išsibarsčiusias mintis, iškart išdavikiškai nešančias mane atgal į Himalajus, vėl sudėti į dėžutę... ir užrakinti.

Sėdėjau išsiblaškęsi ir, norėdama sulėtinti pulsą, žiūrėjau į žaidžiančius vaikus. Galvojau, jog ateis ir mano laikas, kai žmonos vaidmens neužteks ir privalėsiu įprasminti savo santuoką atžalomis. Tikėjaisi greitai pastoti; tą akimirką, kai viduje pajusiu užsimezgdus gyvybę, turėsiu visam laikui atsisakyti savanaudiškų viengungiško gyvenimo prisiminimų.

Taigi... gal kad paskutinį kartą save pamaloninčiau, trumpam užsimerčiau, dangstydama nuo ryškios žiemos saulės, ir leidau sau dar kartą pasinerti į 1933 metų prisiminimus.

Pamačiau, kaip įsižiebė bankininko pypkė, ir beveik užuodžiau lengvą Kentukio tabako prieskonį. Mano tėvas irgi rūkė pypkė, ieškodamas tobulo tabako išbandė kone visas jo rūšis. Kartu su juo man teko išgyventi kiekvieną nusivylimo antplūdį: šitas Kentukio tabakas dirbtinai pasaldintas, tvirtindavo jis.

Nužvelgiau tolstančią vyro figūrą ir pravėriau praicitis tunelį, mat turėjau išskirtinę atmintį: joje išlikdavo kiekvienas žodis, kiekvienas niuansas, visos matytos spalvos ir scenos. Šis gebėjimas smulkiai ir aiškiai viską prisiminti dabar atrodė tarsi praeiksmas, vertė niekais didžiules mano pastangas nuo visko pabėgti.

Regis, dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą ponas pavarde Balaradas rašė apie atminties tipą, vadinamą hipertimezija. Teigė, kad įvykiai atmintyje gali būti atkuriami itin ryškiai, juo dažniau jie prisimenami. Savo prisiminimus beveik trejus metus sukau galvoje taip dažnai, kad savo gėdai turiu pripažinti, jog tapau nuo jų priklausoma, galiausiai jie pasidarė tokie tikroviški, kad kartkartėmis vaizduodavausi ištiesianti ranką ir užčiuopsianti pirštais jo veido apribus. Taip išileisdavau į prisiminimus, kad beveik galėjau justis ant kaklo jo kvėpavimą, kai mane bučiuodavo, arba rankomis jo pirštų galiukų glamonės. Gydančios rankos, taip jis jas vadino.

Tad tegul prasiveria mano protas, ir prieš akis vėl stoja 1933 metai – taip aiškiai, kad galėčiau atpasakoti visą istoriją, ne fragmentais, bet ištisą, nuo pradžios iki galo. Gal po šio paskutinio pataikavimo sau pagaliau rasiu kelią iš priklausomybės tunelio.

I skyrius

Kalėdos buvo ne už kalnų, su tėvu vaikštinėjau erdviu Kensingtono sodų Karališkuoju parku, mudu neskubėdami traukėme į šiaurės rytus. Į pietus nuo mūsų namo buvo daug muziejų ir karališkųjų pastatų, įskaitant Karališkąją Alberto salę ir Karališkąją konservatoriją. Gyvenome Pietų Kensingtone, madingame snobų rajone, nors ir ne tokiam garsiam kaip Belgrevija ir Naitsbridžas. Užaugau Kensington Geite, viename iš aklagatvių. Namus čia pastatė žmogus, importavęs tabaką ir sepiolito, dar vadinamo jūros puta, pypkes; vėliau ši vieta išpopuliarėjo tarp tų, kurie mėgsta lauke ant žarijų keptus kaštainius.

To žmogaus valia išdygo dvi eilės sublokuotų itališko stiliaus namų su terasomis, ne režiančių akį, veikiau mielai elegantiškų, su gipsine fasado dalimi. Vien portikai ir jonėnų stiliaus kolonos teikė prabangos ir didybės. Terasos žvelgė į uždara sodelį tarp namų eilių, šis privatus parkelis priklausė mums ir kaimynams. Namai eilių gale – viename jų gyvenome mes – turėjo dar vieną aukštą, kaip tik ten buvo mano apartamentai su arkiniiais langais, žvelgiančiais į lauką. Man tai buvo vieninteliai namai, todėl patys dailiausi, augdama mėgau išėiti į balkonėlį, bendrą mano ir mamos kambariams. Nors po jos mirties tėvas pasiūlė persikelti ton pusėn, man ten buvo nejauku, ir jį tai, regis,

tenkino, todėl mamos apartamentų durys taip ir liko uždarytos, įkalinusios viduje jos kvėpalus ir aromatingąsias pudras, muilus ir kvapiųjų žolelių mišinius.

Tikriausiai tikėjau, kad prisiminimai apie mamą išliks gyvi, jei paliksime jos kambarius tokius, kokie buvo. Ši mintis guodė mus abu. Ilgėjomės mamos ryškumo, mūsų ramesnėms it saulėlydžiai esybėms ji buvo lyg aušra.

Taigi tą žiemos dieną žingsniavome link Kensingtono rūmų apsitūloję, kad nesustingtume ankstyvo lapkričio šaltuke. Nuo tada, kai ruduo auksinėmis spalvomis ėmė dažyti kraštovaizdį, klimatas tapo nykus ir sausas, o mano tėvo nuotaikos, regis, ėmė jam antrinti. Jis kažką sumurmėjo, kad nuvertėjo svaras, bet greitai nutilo, o aš tuo metu buvau sutelkusi mintis į didįjį svajotoją Gandį, kuris su oficialiu vizitu lankėsi mūsų šalyje ir buvo priimtas karaliaus.

Maniau, toliau eisime jaukioje tyloje, todėl apstulbau, kai tėvas staiga ištarė:

– Aila, turim pakalbėti apie tau tinkamą vedybų partiją.

Taip suglumau, kad, ko gero, buvau panaši į žmogų, kuris apstulbęs spokso į savo krūtinėje stirksančią strėlę. Šitą temą buvome palikę ramybėje ir prie jos negrįžome jau daug metų.

– Brangioji, tau greit sukaks trisdešimt...

Pasakė taip, tarsi reikėtų priminti.

– Tėti, aš pareigingai skaičiuoju kiekvieną gimtadienį, – susiraukusi atšoviau.

Jis perspėdamas švelniai mane nužvelgė, davė suprasti, kad tęs pokalbį, noriu to ar ne.

– Pažadėjau tavo motinai.

– Daug ką jai pažadėjai, – atsakiau vėl imdama žingsniuoti. Bus lengviau palaikyti pokalbį, jei nežiūrėsime vienas kitam į akis.

– Taip. Pažadai daugiausia susiję su tavimi ir nė vienas nėra toks svarbus kaip tie du, kuriuos daviau, jai gulint mirties

patale, – jis sustojo priversdamas ir mane stabtelėti. Mačiau, kad ieško žodžių. – Ir dėl tavo vedybų daviau pažadą tada, kai ji dar pajėgė kvėpuoti.

Nurijau seilę. Tėvas buvo nelinkęs dramatinizuoti, tad prikandau liežuvį.

– Pažadėjau jai, kad vesiu tave už parankės taku tarp bažnyčios klauptų ne vėliau, nei tau sueis trisdešimt vieneri.

– Taigi dar turiu keturiolika mėnesių, – pasakiau duodama suprasti, kad turiu *marias laiko*.

– Negalime elgtis lengvabūdiškai, Aila, – švelnus jo balsas žeidė man širdį labiau nei šiurkštūs žodžiai. – Tavo karjera puiki, ir niekas geriau to nebūtų supratęs už tavo motiną, kurią visuomet laikiau savotiška pioniere, atveriančią naujus takus jums, gabiam jaunimui. Tačiau net ji nenorėjo, kad karjera tau kainuotų vyrą ir šeimą.

Ne, privalėjau tai pasakyti.

– Tėti... – vyliausi, kad mano tonas atkreips jo dėmesį.

– Aila, mano brangioji, žinau, nesąžininga taip kalbėti, nes tavo mama irgi ilgai delsė, buvo įnikusi į savo mokslinius tyrimus, tačiau gimdant vyresnėms moterims – juk tu geriau nei kas kitas turėtum žinoti – gresia komplikacijos.

Man nudiegė širdį išgirdus, kad staiga tapau vyresne moterimi, bet sveikam jo protui nepaprieštarauši, pamaniau.

– Aš pernelyg anksti netekau tavo motinos.

– Praradome ją dėl ligos komplikacijų, ne dėl gimdymo, – ištariau kaip galima ramiau, slopindama susierzinimą.

– Nesutinku. Liga ją išsekino, bet neštumas sulaukus trisdešimt penkerių taip pat savo padarė. Viskas susidėjo, prakeikta tuberkuliozė ir tai, kad ji tokiame vėlyvame amžiuje nešiojo kūdikį, ką ir kalbėti apie gimdymo komplikacijas ir tą metų laiką, kada gimei – visa tai sugrojo tobulą mirties maršą. – Tėvas perspėjimai iškėlė pirštą. – Jai pavyko nugalėti ligą, bet tik kuriam laikui. Jau paauglystėje neturėjai mamos. Neketinu žiūrėti, kaip

vienintelis mylimas vaikas seka mamos pėdomis. Mano brangioji, turime daugiausia pusmetį, tada turėsime išsirinkti jaunikį iš daugybės tavo gerbėjų, pasiruošti pokyliui, su vikaru aptarti oficialiąją dalį, užsakyti ir pasiūti vestuvinę suknelę, paskelbti užsakus, pasirūpinti deramu medaus mėnesiu...

Mano apmaudas virto tikru susierzinimu, šis kilo viršun gerkle tarsi lava vulkano krateriu.

– Tėti, kas vėl prikuždėjo tau į ausį? Ar tik ne teta Klodetė? Jis gūžtelėjo.

– Tavo teta žino apie mano pažadą, tikriausiai pati tą patį pažadėjo savo seseriai. Mes abu labai tave mylime, Aila, ir, savaiame suprantama, kaip vieninteliam vaikui šioje šeimoje trokštame kuo geriausios kloties, bet... – Norėdamas užkirsti kelią neišvengiamam mano žodžių srautui, tėvas įspėdamas kilstelėjo žilą antakį ir pažvelgė per akinių viršų. – Visų pirma, turime gerbti tavo motinos norus.

Mums stabtelėjus už Kensingtono rūmų, pasižvalgiau tikėdamasi, kad šmėstelės kas nors iš karališkosios šeimos, gal karalienė Marija*, kuri rekonstruoja savo motinos apartamentus – taip girdėjau kalbant per radiją.

– Aila, prašau suprasti...

– Tėti... – tariau karštligiškai trokšdama nutraukti šį pokalbį, man jis atrodė kaip surežisuotas.

– Supratau negalįs ilgiau tikėtis, kad pati ką nors išsirinksi, brangioji Aila, nes atrodai... hm... užsisklendusi? – jis taip meiliai nusišypsojo, kad pajutau kiek atlėgstant širdį. Sušvelnėjusius mano veido bruožus tėvas palaikė sutikimu. – Ar prisimeni Jovianą Mandevilį?

Sumirksėjau bandydama ištraukti iš prisiminimų į šviesą žmogų, kurio nebuvau mačiusi nuo vaikystės.

* Karaliaus Jurgio VI motina; čia ir toliau vertėjos pastabos.

– Kaip galėčiau pamiršti, tėti? Puikiai žinai, kad eidama ke-turioliktus metus buvau jį beprotiškai įsimylėjusi.

– Labai mus su mama pralinksmindavai: jam pasirodžius, rausdavai ir mikčiodavai, kad ir ką būtų kalbėjęs.

– Itin retai, – atkirtau šiurkštokai. – Dieve, buvau taip įsi-mylėjusi Jovą Mandevilį, kad mintyse vis kartodavau: ak, jei jis kada išvelgtų manyje moterį, kokia jaučiuosi esanti ir ko-kia vieną dieną tapsiu, o ne priešais stovinčią mergaitę plokščia krūtine ir surištais į uodegėlę plaukais.

Pralinksmėjusi žiūrėjau, kaip tėvas užverčia galvą ir nuošir-džiai nusikvatoja.

– Ir pažiūrėk į save dabar: tapai geidžiama moterimi, gra-žuole, kuri apsuktų galvą bet kuriam vyrui.

– Liaukis tempti laiką, tėti. Kur lenki?

– Dabar manau, kad nuo visų ikšiolinių jaunuolių nususiu-kai dėl jų arogantiško būdo, kokį visuomet nulemia jaunystė ir turtas.

Nudelbiau akis į savo dviejų atspalvių zomšinius batus.

– Ir kuo toliau, tuo labiau įtikėjau, kad tau lemta sužydėti šalia vyresnio vyro.

Pažvelgiau į tėvą bejėgiškai, su nuostaba.

– Jovas?

– Jis visai ne toks kaip kiti, brangioji Aila. Dabar jam ke-turiasdešimt dveji. Vis dar žavus seno kirpimo aristokratas, ne-sugadintas pinigų. Ar minėjau, kad jo šeimos ištakos siekia net viduramžius? Manau, vienas jo protėvių vienuoliktame amžiu-je buvo Londono Tauerio konstebelis. Juk pameni, kad Mandevilių šeimos valdos netoli Okfordšyro?

Linktelėjau. Pradėjau prisiminti.

– Turtus jie susikrovė iš geležinkelių, plieno, laivininkystės, tiesa?

– Taip, ir, kiek žinau, dar iš kavos importo. Bet svarbiausia, kad nuo tų vasarinių viešnagių pas mus laikų jis gyveno labai

įdomiai, mat nestokojo pinigų, daug keliavo, užmezgė ryšių su įtakingais žmonėmis ir, nors to neviešina, žinau, kad tapo garsiu filantropu. Šiuo metu grįžęs į Angliją; kai Vestminsteris posėdžiauja, gyvena Meifere...

– Parlamento narys?

Tėvas linktelėjo.

– Nežinau, kuriam laikui. Jo rinkimų apygarda kažkur Kotsvolde. Turi užmiesčio namą Abingdone. Tikrai apsidžiaugiau neseniai vėl jį sutikęs.

Jovas Mandevilis! Tas vardas man sukėlė daug malonių ir keletą nejaukių prisiminimų, išsyk pabudino visus mergaitiškus troškimus, net pabūgau. Kelerius metus Jovas, dar jaunuolis, buvo mano gyvenimo dalis, – mūsų tėvai draugavo, – vėliau pradėjo keliauti, aš užaugau, mano mama mirė, ir ta švelni draugystė nutrūko.

Tėvas mostelėjo į suolelį, prisėdau šalia jo. Mudu su malonumu palesinome paukščius – tai buvo puikus sumanymas, turėjome kuo užsiimti. Nusišypsojome, kai lyg cirko trupė pagal komandą nusileido pulkas iki šiol pasislėpusių žvirblių, puolė skraidžioti aplink ir lasioti duonos trupinius, mūsų mėtomus iš maišelių, kuriuos atsinešėme su savimi.

– Toks vyras neabejotinai galėtų susirasti tinkamą žmoną, – stengiausi būti mandagi.

– Kalbame ne apie tai, galėtų ar negalėtų, mano brangioji. Visoje Anglijoje pilna... net Amerikoje atsirastų jo trokštančių – daugiau, nei trokštančių – moterų.

– Taigi pats matai. Vargu, ar jam manęs reikia.

– Esmė ta, kad jis ne negali, o veikia nenori rinktis žmonos iš tų, kurios jam siūlomos.

Susiraukiau ir galiausiai pažvelgiau į mielą tėvo veidą, jis man priminė seną gorilą, matytą Londono zoologijos sode. Nenoriu pasakyti, kad tėvas panašus į didžiulę žmogbeždžionę –

ne, panašumo teikė išmintis, kurią buvau išvydusi mažose tamsiose patino akyse, ir švelnumas, šiam žaidžiant su mažu beždžioniuku. Gorilos žvilgsnyje atsispindėjo smalsumas ir kartu gyvenimo patirtis.

Pažvelgiau į prašančias tėvo akis, jos buvo tolimų viržiais apaugusių kalvų spalvos – blausiai mėlynos su violetiniu atspalviu. Paveldėjau tokias pačias, – pavidalą ir spalvą, – išskyrus tai, kad tėvo akys pragyveno daugiau nei šešiasdešimt metų, kaupdamos žinias, jis buvo vienas garsiausių šalies terapeutų, bet labiausiai jį mylėjau už kuklumą ir santūrumą. Tiesą sakant, meluoju. Labiausiai juo žavėjau, kad taip garbino mano motiną. Jo meilė man buvo begalinė, bet šią akimirką... išmintis jį apleido. Tėvo žvilgsnis maldavo atkreipti į jį dėmesį, paklaustyti jo patarimo, eiti nurodytu keliu.

– Kodėl jis nenori rinktis? – paklausiau, tėvas akivaizdžiai laukė šio klausimo, nes iškart sujudo, išbarstė čiulbantiems mūsų draugams paskutinius trupinius iš maišelio, tada atsisuko ir pažvelgė man į akis.

– Jis teisinasi esąs nuobodžiausias vyras pasaulyje ir tokio negalės užkrauti jokiai vargšei moteriai. Tačiau aš manau, kad iš tikrųjų jo intelekto ir gyvenimo džiaugsmo sampratos netenkina tas niekuo neišsiskiriančių, nors socialiniu požiūriu priimtinių moterų pulkas, kuris painiojasi jo kelyje.

– Kokia gėda, – pasakiau vos šyptelėjusi.

Jis irgi nusišypsojo.

– Daugelis moterų trokšta ištekėti labiau nei tu ir laido nedviprasmiškas užuominas, bet dėl to jis neketina vesti. Prisipažįsta verčiau gyvensiąs vienas nei ryšiąs tokiam apgailėtinam žingsniui.

– Pritariu, – nuoširdžiai pasakiau.

Tėvas linktelėjo ir nuolankiai nusišypsojo, matyt, žinojo, kad Jovui su tuo jau teko susidurti.

– Kad ir kaip ten būtų, noriu, kad jūs dar kartą susitiktumėt. Jis susidomėjo tuo, ką papasakojau apie aną paauglę mergaitę, rausdavusią jo akivaizdoje, ir neabejok, mano brangioji, tikrai užsiminiau jam apie tavo nenorą ištekėti.

– Tėti... šalia jo visą laiką jaučiausi tokia kvailė. Kodėl siūlai su juo susitikti? Mes visiškai nepažįstam vienas kito.

– Ne, netiesa. Man atrodo, kad iš jūsų išeitų puiki pora, ir *nesat* nepažįstami. Atvirai kalbant, jis nelabai pasikeitė, tik tapo liesnesnis, žilesnis, išmintingesnis, o jo berniukiškas gebėjimas džiaugtis paprastais malonumais niekur nedingo. Matytum, tai tas pats Jovas, kurį pažinojai prieš penkiolika ar panašiai metų. Tai ar su juo susitiksi?

Atsidusau ir atsistojau, kad išbarstyčiau savo trupinius, bet man sujudėjus čirkšliai žvirbliai išsigando, ir vėl likome vieni.

– Juk žinai, kad bet ko tau nepirščiau, – patikino tėvas. – Jovas visuomet buvo retas paukštis su savo keistenybėmis ir konformizmo stoka – manau, tave tai sužavės, be to, jo amžius ir santūrumas, ko gero, atitinka tavo brandą. Prašau su juo pasimatyti. Žiūrėk į tai kaip į senų draugų susitikimą.

Aš taip nemaniau. Kai paskutinį kartą mačiausi su Jovu, buvau mergaitė, o jis – suaugęs vyras. Aš šokinėjau per virvutę, jis bėdojo mano tėvui dėl aukso kainos. Nė nepastebėjo mano susižavėjimo, nors be atilsio tiek laiko šokinėjau šalia. Tik aš nenorėjau nieko kito.

– Gerai, susitiksiu su juo dėl senų laikų ir tavęs bei mamos.

– Padaryk tai dėl savęs, Aila. Kai manęs nebebus...

– Tik nepradėk, – perspėjau. Mudu žinojome, kad jo silpna širdis. Nereikėjo apie tai prabilti.

Tėvas linktelėjo.

– Jis ima tave pasivažinėti.

– Tai viskas jau sutarta? – paklausiau. Jis pažvelgė į mane su švelnia užuojauta, nė trupučio neapgailestaudamas, kad

neprašytas stumtelėjo iš nugaros. – Ar negalime tiesiog susitikti viešbutyje puodelio arbatos, ar panašiai? – supratau esanti nemandagi, bet turėjau kaip nors parodyti savo nusivylimą.

Jis gūžtelėjo.

– Tai jo mintis savaitgalį praleisti... ne Londone.

Atsidusau ir susitaikiau. Akivaizdu, kad tėvas viską jau nusprendė ir kad šis mūsų susitikimas, ko gero, tėra formalumas.

– Sutinku tik su viena sąlyga.

Tėvas laukė, įdėmiai žvelgdamas į mane.

– Jei mes su Jovu rasim bendrą kalbą...

Jis palinko į priekį, akys išsiplėtė.

– Jei... – pakartočiau dėl didesnio efekto, – tai dėl ateities, kad ir kokia ji būtų, spręsiu tik aš ir ponas Mandevilis. Nei tavo, nei tetos balsas čia nieko nelems.

– Sutinku! – jis nė neatkreipė dėmesio, kaip kruopščiai parinkau žodžius savo išlygai. Linktelėjau.

– Telioka tikėtis, kad jis tikrai taip suinteresuotas, kaip tu manai.

Tėvas atsistojo pergalingai nušvitusiu veidu ir paėmė mane už parankės.

– Turime tai atšvęsti. Ką manai apie puodelį kakavos „Klaridže“? Leisk man paimti taksi.

Dirstelėjau į laikrodį ir apmaudžiai susiraukiau.

– Norėčiau, bet pažadėjau prieš vizitaciją pažiūrėti, kaip laikosi ponja Dempši.

– A, ta rachitu serganti ponja? Ir kokį gydymą paskyrei?

Džiaugiausi pokalbiui pakrypus įprasta vaga – gydytojo su gydytoju.

– Ji taip skausmingai nešioja kūdikį ir yra tikrai drąsi, kad ryžosi pastoti, bet manyčiau, kad šiuo atveju geriausia išeitis būtų Cezario pjūvis – rytoj arba ateinančią savaitgalį, – pažvelgiau į tėvą laukdama jo pritarimo, nors buvau tvirtai apsisprendusi.

Jis mašliai linktelėjo ir nužvelgė pieveles.

– Šiam kūdikiui reikės daug pagalbos, jei mama nesugebės jo žindyti, net jei galės... – pasakė, – net jei turės žindyvę... – pridūrė gūžtelėjęs.

Tėvo įžvalgos buvo išmintingos, bet kaip atsvarą senamadiškai jo nuomonei buvo galima pasitelkti šiuolaikines priemones.

– Žadu iškart paguldyti kūdikį po ultravioletine lempa. Žinai, mamas tai gašdina, bet poveikis nuostabus.

Jis nusišypsojo.

– Medicina šiais laikais taip sparčiai žengia į priekį, kad beveik džiaugiuosi išeinąs į pensiją. Pasitikėk savo nuojauta, Aila. Praėjusią savaitę kalbėjai apie dirbtinius vitaminus, – jis tyliai atsiduso pusiau su nerimu, pusiau su baiminga pagarba. – Pasidomėjau jais. Spėju, išbandysi ir juos?

Nusišypsojau.

– Ketinu išrašyti sintetinio D vitamino, vaikui jis nepakenks.

Tėvas tyliai švilptelėjo.

– Dar galvoju apie žuvų taukus. – Vien nuo minties apie juos mūsų veidus iškreipė grimasos. Tėvas pakštelėjo man į skruostą. – Kakavos išgersim kitą kartą. Eik, rūpinkis savo pacientais.

– Ši vakarą vėlai grįšiu. Porai naujų akušerių, atvykusių į mokymus iš Indijos, pažadėjau parodomąją vizitaciją po palatas. Ar pavakarieniausi be manęs, tėti?

– Galiu nueiti į klubą. Iš ten paskambinsiu Mandeviliui, – jis man mirktelėjo.

Dirstelėjau į jį dėdamasi įspėjanti.

– Pažadėjau su juo tik susitikti, – priminiau, o tėvas, irgi vaidindamas, kad pasiduoda, iškėlė savo lazda.